

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΦΥΛΑΞΗΣ

ΕΤΟΣ 2011

Συντάκτες έκδοσης:

Δημάκου Φωτεινή, Βαξεβανίδου Ζαφείρω

Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

Αναγνωστόπουλος Κωνσταντίνος

Βαξεβανίδου Ζαφείρω

Δημάκου Φωτεινή

Δημητρακόπουλος Ιωάννης

Λυτρίβης Γεώργιος

Μπόγλης Αργύριος

Πλακοκέφαλος Ηλίας

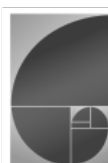
Επιμέλεια έκδοσης: Βαξεβανίδου Ζαφείρω, Μπόγλης Αργύριος

Εγκρίθηκε: με την υπ' αριθμ. 63/2012 απόφαση του Δ.Σ.

Άστρος, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΠΠΕΡΑΑ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Περιοχές Natura 2000
- Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής
- Νομοθεσία της Προστατευόμενης Περιοχής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΛΑΞΗΣ

- Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

- Πυρκαγιές
- Συλλογή τσαγιού και ειδών χλωρίδας
- Επιχωματώσεις – Απόρριψη απορριμμάτων
- Λαθραλιεία
- Λοιπές παράνομες δραστηριότητες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΛΟΙΠΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Καταγραφή άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας
- Εκπαίδευση - Επιμόρφωση
- Συντήρηση υποδομών – Τεχνική υποστήριξη
- Συνεργασίες εντός του Φορέα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Ανάλυση παράνομων συμπεριφορών
- Συνεργασίες φύλαξης
- Σχέδιο φύλαξης
- Προσωπικό

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Επιμόρφωση-Εκπαίδευση
  - Συνεργασίες
  - Σχέδιο Φύλαξης
  - Προσωπικό
-

Κεφάλαιο 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού ιδρύθηκε με τους Νόμους 2742/1999 (ΦΕΚ 207Α/7-10-1999) και 3044/2002 (ΦΕΚ 197Α/27-08-2002), με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Η συγκρότηση του παρόντος Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης προκύπτει από την υπ' αριθμ. Υ.Α. 3946/2009 (ΦΕΚ/303/ΥΟΔΔ/14.7.2009) όπως αυτή τροποποιήθηκε με το υπ' αριθμ. ΦΕΚ 375/3-11-2011: Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 3946/3-7-2009 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων «Συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (ΥΟΔΔ 303/2009), όπως ισχύει.

Ο Φορέας διοικείται από 11μελές Δ.Σ. που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Π.Ε.Κ.Α. και αποτελείται από εκπροσώπους υπουργείων, της αυτοδιοίκησης, τοπικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Στην περιοχή του Πάρνωνα υπάρχουν περισσότεροι από 15 τύποι οικοτόπων. Μερικοί από αυτούς είναι μοναδικοί ή ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως είναι οι εκτεταμένες δασικές εκτάσεις με μαύρη πεύκη, τα δάση με δενδρόκεδρο στη Μονή Μαλεβής, οι καστανέωνες στην Καστάνιτσα, η λιμνοθάλασσα Μουστού νότια του Άστρους, η χαράδρα του Δαφνώνα κ.ά.

Οι σημαντικότερες περιοχές στον Πάρνωνα είναι οι α) υγροτοπικές ζώνες και οι εκτάσεις με δενδρόκεδρο (πυκνές συστάδες και θαμνολίβαδα) β) εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές για την χλωρίδα, οι οποίες είναι αποκλειστικά θαμνολίβαδα και γ) οι κορυφές του όρους Πάρνωνα οι οποίες εκτός από θαμνολίβαδα περιλαμβάνουν και χορτολίβαδα σε ένα μικρό οροπέδιο (Μπουρδάκης 2008).

Ο Υγρότοπος Μουστού περιλαμβάνει τους επιμέρους υγροτόπους που παλαιότερα συνδέονταν μεταξύ τους:

- Λιμνοθάλασσα Μουστού
- Χερσονήσι (παλιά κοίτη του Βρασιάτη κοντά στον ομώνυμο λόφο)
- Έλος των Κάτω Βερβένων, βόρεια του Παραλίου Άστρους

Και οι τρεις υγρότοποι έχουν σχηματιστεί από την δράση των ποταμών Τάνου και Βρασιάτη και από υπόγεια νερά (καρστικές πηγές). Οι ποταμοί φέρνουν πολλά φερτά, λόγω των μεγάλων κλίσεων των ανατολικών πλαγιών του Πάρνωνα. Τα φερτά δημιούργησαν δέλτα με τις αποθέσεις τους από τα οποία απέμειναν οι σημερινοί υγρότοποι (Goester 1993). Η λιμνοθάλασσα του Μουστού δέχεται γλυκά νερά από πηγή και θαλασσινό νερό από το κανάλι. Στην περιοχή φωλιάζουν ορισμένα προστατευόμενα είδη υδρόβιων και στρουθιόμορφων πουλιών αλλά η περιοχή είναι σημαντική κυρίως για την διαχείριση και τη μετανάστευση. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για την βίδα, ένα είδος πρόσφατα και αποτελεί έναν απομονωμένο βιώσιμο πληθυσμό (Μπουρδάκης 2008). Επίσης στην περιοχή του Μουστού και στις γύρω ρεματιές εντοπίζεται το τσακάλι, το οποίο απειλείται στην Ελλάδα με εξαφάνιση (Giannatos 2004).

Ο δρυπώδης άρκευθος (*Juniperus drupaceae*) είναι ένα ασιατικό είδος με μοναδική περιοχή εξάπλωσης στην Ευρώπη τις βόρειες πλαγιές του Πάρνωνα. Λόγω της μοναδικότητάς του προστατεύεται σε όλες τις περιοχές εξάπλωσής του.

Στις σημαντικές ζώνες περιλαμβάνονται επίσης και εκτάσεις με ορθοπλαγιές και πλαγιές με πολύ μικρή δενδρώδη ή θαμνώδη κάλυψη, όπως είναι αυτές στην χαράδρα της Έλυνας. Οι εκτάσεις αυτές

1. Καταρράκτης Λεπίδας

είναι πολύ σημαντικές καθώς περιλαμβάνουν τέσσερα στενά ενδημικά είδη της χλωρίδας, που απαντούν μόνο σ' αυτήν την περιοχή, και πολλά είδη σπάνιων χασμόφυτων.

Το σημαντικότερο στοιχείο της προστατευόμενης περιοχής είναι η σπάνια και στενά ενδημική χλωρίδα της, η οποία πρέπει να διατηρηθεί και να προστατευτεί από τον Φορέα Διαχείρισης.

Περιοχές NATURA 2000

Η Προστατευόμενη Περιοχή καταλαμβάνει έκταση 1.147.010 στρέμματα και περιλαμβάνει πέντε περιοχές που περιλήφθηκαν στον Επιστημονικό Κατάλογο εκ των οποίων οι τρεις εντάχθηκαν στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο "NATURA 2000" (ΤΚΣ: Τόποι Κοινοτικής Σημασίας):

- Περιοχή Παράλιου Άστρους και λίμνη Μουστού (κωδικός: GR 2520003)
- Όρος Οριώντας (κωδικός: GR 2520004)¹
- Μονή Ελώνης και Χαράδρα Λεωνιδίου (κωδικός: GR 2520005)
- Κορυφές όρους Πάρνωνα και περιοχή Μονής Μαλεβής (κωδικός: GR 2520006)
- Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα & Περιοχή Μονεμβάσιας (κωδικός: GR 2540001)²

Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού θεσμοθετήθηκε το φθινόπωρο του έτους 2010 με την έκδοση της ΚΥΑ 33999/6.09.2010 (ΦΕΚ353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερωνθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού» (η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του παρόντος) η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει τις εξής ζώνες προστασίας του Ν. 1650/1986:

Α. Περιοχές Απόλυτης προστασίας της Φύσης: εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικότοποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή της άγριας πανίδας, εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση

2. Υγρότοπος Μουστού

¹ Περιοχή που έχει περιληφθεί μόνο στον Επιστημονικό Κατάλογο

² Η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει ένα πολύ μικρό κομμάτι αυτού του ΤΚΣ

στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

α. Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής (2.I): πρόκειται για την περιοχή γύρω από τη Μονή Μαλεβής και κυρίως νότια αυτής. Εδώ απαντά ένα από τα πιο αξιόλογα δάση με δενδρόκεδρο, όπου έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το ΦΕΚ 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί "Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης".

β. Υγρότοπος Μουστού (2.II): φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδρόβιων πουλιών. Επιπλέον, είναι ο σημαντικότερος και ο μόνος αξιόλογος μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς το βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας.

3. Στραβόρραχη

Σε αυτές τις περιοχές επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Β. Περιοχές προστασίας της Φύσης: πρόκειται για εκτάσεις οικολογικής ή βιολογικής σημασίας, στις οποίες προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες και επεμβάσεις που είναι δυνατό να μεταβάλλουν ή να αλλοιώσουν τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Στην προστατευόμενη περιοχή Όρους

Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού περιλαμβάνονται οι παρακάτω:

α. Δάση Δενδρόκεδρου Πραστόύ (3.I)

β. Δάση Δενδρόκεδρου Αγίου Βασιλείου - Πλατανακίου (3.II): Το κύριο χαρακτηριστικό και των δύο αυτών περιοχών είναι η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

γ. Δάση Δενδρόκεδρου Παλαιοχωρίου (3.III): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

δ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Κορυφών Πάρνωνα (3.IV): Πρόκειται για μια μεγάλη, επιμήκη περιοχή με υψόμετρο άνω των 1.500μ., που περιλαμβάνει την κύρια κορυφογραμμή του Πάρνωνα, από τις κορυφές Μαλαβάζο (1.503 μ.) και Μεγάλη Τούρλα (1.935 μ.) στα βόρεια μέχρι την κορυφή Μαδαρή (1.685 μ.) στα νότια. Περιλαμβάνει σπάνια ενδημική χλωρίδα.

ε. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Μαζιάς- Κοντολινάς (3V): πρόκειται για μόνιμο Καταφύγιο Άγριας Ζωής με σημαντική πανίδα και χλωρίδα, και ένα φαράγγι ιδιαίτερου κάλλους.

στ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Αγίου Ιωάννη-Ορεινής Μελιγούς (3V.I): περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για την χλωρίδα.

ζ. Περιοχή Χαράδρας Δαφνώνα και Μονών Ελώνης και Σίντζας (3.VII): Περιοχή με μεγάλη γεωμορφολογική αξία και ιδιαίτερα σημαντική για τη χλωρίδα της. Εδώ φυτρώνουν μερικά πολύ σπάνια είδη φυτών και είναι έντονη η παρουσία ορισμένων βραχόφιλων ειδών πουλιών και αρπακτικών.

η. Υγρότοπος Μουστού (4.1): Περιμετρικά της Περιοχής Απολύτου Προστασίας εκτίνεται η ζώνη Προστασίας του Υγροτόπου Μουστού, περιοχή ύψιστης σημασίας για την διατήρηση του υγροτόπου.

Επιτρέπονται αρκετές υφιστάμενες δραστηριότητες, οι οποίες δεν έχουν αρνητικές επιδράσεις στην προστατευόμενη περιοχή.

Γ. Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων: Καθορίζονται οι γραμμικές περιοχές προστασίας κατά μήκος των ρεμάτων Δαφνώνα, Βρασιάτη και Τάνου και εκατέρωθεν των όχθων τους πλάτους 50 μέτρων.

Δ. Οι υπόλοιπες εκτάσεις εκτός των περιοχών Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, των Περιοχών Προστασίας της Φύσης, της ζώνης Προστασίας Μουστου και των περιοχών με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης: Πρόκειται για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο δεν εμπίπτει στην παραπάνω ζωνοποίηση. Περιλαμβάνει οικισμούς ή χωριά με ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον, λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

Επιτρέπονται σχεδόν όλες οι δραστηριότητες με ορισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις.

Νομοθεσία της Προστατευόμενης Περιοχής

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

- «Συμφωνία επί των Διεθνούς ενδιαφέροντος Υγροτόπων, ιδία ως Υγροβιότοπων» γνωστή ως Σύμβαση Ramsar.
- Σύμβαση για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών που ανήκουν στην άγρια πανίδα (Bonn Convention).
- Σύμβαση για την προστασία της Άγριας Ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης (Bern convention).
- Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη διατήρηση των άγριων πτηνών (79/409/ΕΟΚ).
- Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την προστασία των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (92/43/ΕΟΚ).
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το τοπίο.

ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Ν.3208/2003 (ΦΕΚ/303/2003) «Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, κατάρτιση δασολογίου, ρύθμιση εμπράγματων δικαιωμάτων επί δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων και άλλες διατάξεις».
- ΦΕΚ/1289/1998 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας».
- Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160/Α/86) για "την προστασία του περιβάλλοντος", όπως έχει τροποποιηθεί από τις διατάξεις του Ν. 3010/2002 (ΦΕΚ 91/Α/2002) «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11 και 96/61...».
- ΠΔ 67/1981 (ΦΕΚ/23/1981) «Περί προστασίας της αυτοφυούς Χλωρίδος, και Άγριας Πανίδος και καθορισμού της διαδικασίας συντονισμού και Ελέγχου της Ερεύνος επ' αυτών».
- Ν.998/1979 (ΦΕΚ/289/1979) «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας».

- Νομοθετ. Διάταγμα 868/18-1-1969 (ΦΕΚ/Α/7/1969) «Δασικός Κώδιξ».
- ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 27/2009 (ΦΕΚ 46/Α'/16.3.2009) «Καθορισμός κανόνων διενέργειας επισκοπήσεων για την αναγνώριση προστατευόμενων ζωνών στη Χώρα σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 92/70/ΕΟΚ της Επιτροπής».
- Δασική Αστυνομική Ρύθμιση Διάταξη Υλοτομίας Πλατάνου. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου
- Εγκύκλιος με Α.Π οικ. 150977/04.10.2011 Διευκρινίσεις σχετικά με την ορθή εφαρμογή της αρ. οικ. 150559/10-6-2011 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1440 Β') «Διαδικασίες, όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών για υφιστάμενα δικαιώματα χρήσης νερού» καθώς και της αρ. 43504/2005 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1784 Β')
- Εγκύκλιος με Α.Π οικ.150895/13.09.2011 Διευκρινίσεις σχετικά με την ορθή εφαρμογή της αρ. οικ. 150559/10-6-2011 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1440 Β') «Διαδικασίες, όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών για υφιστάμενα δικαιώματα χρήσης νερού» καθώς και της αρ. 43504/2005 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1784 Β')
- ΚΥΑ με Α.Π. οικ. 150559/10.06.2011 «Διαδικασίες, όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών για υφιστάμενα δικαιώματα χρήσης νερού»
- Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α' 209/2011) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος»
- Ν.3937/2011 (ΦΕΚ/60/2011) «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις»
- Ν. 3010/2002 (ΦΕΚ 91/Α/25.4.2002) «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11 Ε.Ε. και 96/61 Ε.Ε., διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέμματα και άλλες διατάξεις»
- ΥΑ 8668 (ΦΕΚ 287/Β/2.3.2007) Έγκριση Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων (ΕΣΔΕΑ), σύμφωνα με το άρθρο 5 (παρ. Α) της υπ' αριθμ. 13588/725 κοινή υπουργική απόφαση «Μέτρα, όροι και περιορισμοί για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων κ.λπ.» (Β' 383) και σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του άρθρου 7 (παρ. 1) της υπ' αριθμ. 91/156/ΕΚ οδηγίας του Συμβουλίου της 18ης Μαρτίου 1991. Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 13588/725/2006 κοινή υπουργική απόφαση «Μέτρα όροι και περιορισμοί για την διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων ... κ.λπ.» (Β' 383) και της υπ' αριθμ. 24944/1159/206 κοινή υπουργικής απόφασης «Έγκριση Γενικών Τεχνικών Προδιαγραφών για την διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων ... κ.λπ.» (Β' 791).
- Π.Δ. 51/2007 (ΦΕΚ 54/Α/8.3.2007) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ “για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων” του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000».

- ΥΑ Αριθμ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 126880 (ΦΕΚ 435/Β/29.3.2007) Συμπλήρωση της υπ' αριθμ. Η.Π. 15393/2332/2002 (ΦΕΚ 1022/Β/5.8.2002) κοινής υπουργικής απόφασης, κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν.1650/1986 (Α'160) όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3010/2002.
- Ν.3199/2003 (ΦΕΚ 280/Α/9.12.2003) «Προστασία και διαχείριση των υδάτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000».
- ΥΑ Αριθ. 2/14306/0022 (ΦΕΚ 405/Β/3.4.2002) Συμπλήρωση της 19661/1982/1999 κοινής υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση της 5673/400/1997 κοινής υπουργικής απόφασης... κ.λπ.» Κατάλογος ευαίσθητων περιοχών για την διάθεση αστικών λυμάτων σύμφωνα με το άρθρο 5 (παρ.1) της απόφασης αυτής (Β' 1811) και ειδικότερα του άρθρου 2 (παρ. Β) αυτής.
- ΚΥΑ 18186/271 (ΦΕΚ 126/Β/3.3.1988) «Μέτρα και περιορισμοί για την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και ειδικότερα καθορισμός οριακών τιμών των επικίνδυνων ουσιών στα υγρά απόβλητα».

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΘΗΡΑΣ

Η διάρκεια της κυνηγητικής περιόδου είναι για το κυνηγητικό έτος 2010 – 2011 από 20 Αυγούστου 2010 μέχρι 28 Φεβρουαρίου 2011, με εξαίρεση τη θήρα του αγριοκούνελου (*Oryctolagus cuniculus*) μέχρι τις 10 Μαρτίου 2011. Η διάρκεια αυτή και οι ρυθμίσεις τις κάθε κυνηγητικής περιόδου καθορίζονται με απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος. Οι απαγορεύσεις υπάρχουν για την προστατευόμενη περιοχή:

Α. στα Καταφύγια Άγριας Ζωής, τα οποία είναι τα εξής:

- Παλαιοπαναγιάς (7.000στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας 162614/1852 ΦΕΚ/30-5-1979
- Υγρότοπος Μουστού (1.740στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας 171586/3032 ΦΕΚ686/Β/18-7-1979
- Αγίου Πέτρου (6.500στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας 175778/2799 ΦΕΚ566/Β/22-9-1985
- Λεωνιδίου (10.300στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας 850/18-5-1994 Ν. Αρκαδίας
- Φαράγγι Μαζιάς (16.500στρ.)

Β. Στις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ/353/ΑΑΠ/6.9.2010).

Γ. Στις περιοχές προστασίας της φύσης το κυνήγι διέπεται από τις σχετικές διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, μέχρι την έκδοση του κανονισμού λειτουργίας και του σχεδίου διαχείρισης της περιοχής.

Κ.Υ.Α.

Με την Κοινή υπουργική απόφαση «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερονθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού», αποσκοπεί στον καθορισμό μέτρων προστασίας της φύσης και του τοπίου και των φυσικών σχηματισμών σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της περιοχής του όρους Πάρνωνα

και του Υγροτόπου Μουστού, που διακρίνονται για την μεγάλη βιολογική, οικολογική αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και εκπαιδευτική τους αξία. Στο κείμενο της ΚΥΑ αναφέρονται αναλυτικά οι ζωνοποιήσεις και οι αντίστοιχες επιτρεπόμενες δραστηριότητες.

Κεφάλαιο 2

ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΛΑΞΗΣ

ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013

Ο Φορέας Διαχείρισης προσέλαβε τον Απρίλιο του 2011, πέντε άτομα (Φύλακες/ Ειδικοί Δασικής Προστασίας) με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου. Σκοπός ήταν η μεγαλύτερη δυνατή προστασία της περιοχής, για την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως για την πρόληψη και την αποτροπή τους. Η φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής αποτελεί βασική αρμοδιότητα του Φορέα.

Λόγω της ανεπάρκειας του θεσμικού πλαισίου του Φορέα, παρόλο που έχει εκδοθεί η Κ.Υ.Α. χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής, το προσωπικό φύλαξης δεν έχει τη δυνατότητα να διενεργεί ελέγχους, και η φύλαξη ουσιαστικά περιορίζεται στην παρατήρηση, στην σύσταση και στην άμεση ειδοποίηση των αρμόδιων, για έλεγχο, υπηρεσιών.

Τόσο για τους ορεινούς όγκους όσο και για την υγροτοπική περιοχή, ο Φορέας Διαχείρισης με τα μέσα που διαθέτει έφτασε γενικά σε ένα πάρα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο φύλαξης/προστασίας λόγω του ότι σε αυτό συνέβαλε η συνεχής εποπτεία, ενημέρωση, καθοδήγηση και συνεργασία των φυλάκων με όλα τα θεσμοθετημένα όργανα φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, όπως:

- Πυροσβεστική Υπηρεσία
- Δασική Υπηρεσία
- Θηροφυλακή
- Αστυνομία

Τμήμα Επόπτευσης Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

Τα μέσα που χρησιμοποίησε το Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης κατά την περίοδο του έτους 2011 ήταν:

α) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες στο Άστρος

β) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες στον Άγιο Πέτρο

γ) Ένα αγροτικό όχημα και ένας φύλακας στο Λεωνίδιο

Η διασπορά αυτή βοήθησε στην αποτελεσματικότερη και γρηγορότερη φύλαξη, με τα λιγότερα έξοδα μετακινήσεων. Κάθε όχημα και κάθε βάρδια περιλαμβάνει ένα οδηγό και σε ειδικές περιπτώσεις δύο υπαλλήλους. Ακολουθείται πρόγραμμα διαδρομών που συντάσσει ο Υπεύθυνος του

Τμήματος Επόπτευσης Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.

Η προμήθεια σύγχρονου και αξιόπιστου εξοπλισμού επέτρεψε να παρέχονται πλέον στο πεδίο αναβαθμισμένες υπηρεσίες. Ο εξοπλισμός κάθε οχήματος ήταν:

- Ένα σταθερό και ένα φορητό ασύρματο, οι οποίοι χρησιμοποιούν τις συχνότητες των δύο Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Αρκαδίας και Λακωνίας ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκονται (Αρκαδία ή Λακωνία). Οι ασύρματοι παραμένουν ανοικτοί καθ' όλη τη διάρκεια της βάρδιας, στην ανάλογη συχνότητα της περιοχής που βρίσκονται. Με αυτό τον τρόπο

είναι πιο άμεση η επέμβαση της πυροσβεστικής υπηρεσίας και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης.

- Ένα βυτίο πυρόσβεσης χωρητικότητας 500 λίτρων και μάνικες πυρόσβεσης.
- Κιάλια, φακό, εργαλειοθήκη, αλυσοπρίονο, φωτογραφική μηχανή, φορητό GPS, οδηγό αναγνώρισης πουλιών/ φυτών/ ερπετών, ένα βίντσι (εργάτης), αντιολισθητικές αλυσίδες κ.α.
- Αναλυτικοί χάρτες της περιοχής.
- Υπηρεσιακό κινητό τηλέφωνο.

Κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας συμπληρώνονται τα εξής έντυπα:

- **Δελτίο Κίνησης Οχήματος:** όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τις χιλιομετρικές αποστάσεις, η ημέρα κίνησης και η αντιστοίχιση του τιμολογίου βενζίνης. Παραδίδεται στον υπεύθυνο φύλαξης και αποστέλλεται μαζί με τα Μηνιαία δελτία δήλωσης δαπανών και τα αντίστοιχα τιμολόγια βενζίνης. Σημειώνεται ότι το όχημα κίνησης είναι είτε του Φορέα Διαχείρισης είτε ιδιωτικό όχημα.
- **Φύλλο Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης** (Βιβλίο Συμβάντων): όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τα διανυθέντα χιλιόμετρα και τυχόν παρατηρήσεις του υπαλλήλου. Χρησιμοποιείται για την Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων Φύλαξης και αποτελεί παραδοτέο της φύλαξης.
- **Δελτίο Παρακολούθησης:** όπου καταγράφονται τα βιοτικά δεδομένα που εντοπίζονται και μαρκάρονται με το GPS, ώστε να υπάρχει επικουρία του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης.

Ο υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης είναι συνοπτικά αρμόδιος για:

- την κατάρτιση των **Μηνιαίων Προγραμμάτων Φύλαξης**, τα οποία αποτελούν το πρόγραμμα βαρδιών κάθε υπαλλήλου στη φύλαξη. Τα Μηνιαία Προγράμματα αποστέλλονται στην Επιθεώρηση Εργασίας μηνιαίως προς έγκριση.
- Την κατάρτιση του **Εβδομαδιαίου Προγράμματος Φύλαξης**, στο οποίο καταγράφονται αναλυτικά οι διαδρομές κάθε υπαλλήλου. Υποχρεούται επίσης να το αποστέλλει σε κάθε συνεργαζόμενη υπηρεσία (πυροσβεστική, δασαρχείο κλπ), ώστε να γνωρίζουν οι αρμόδιες οι υπηρεσίες ποια σημεία εποπτεύονται καθημερινά.
- Συμπληρώνει πριν από κάθε κίνηση οχήματος την **Διαταγή Πορείας**, όπου αναγράφονται η ημερομηνία κίνησης, η αιτιολογία της κίνησης, και οι επιβαίνοντες στο όχημα. Αποστέλλεται μαζί με το **Δελτίο Κίνησης Οχήματος** και το αντίστοιχο τιμολόγιο βενζίνης στην Διαχειριστική Αρχή.
- Την σύνταξη του **Δελτίου Αυτοψίας**, σε περίπτωση εντοπισμού παράβασης, με επισύναψη φωτογραφικής τεκμηρίωσης
- Την σύνταξη επιστολών και καταγγελιών σχετικών με τα Δελτία Αυτοψίας.
- Την τριμηνιαία ενημέρωση του Δ.Σ. σχετικά με το αντικείμενο φύλαξης.
- Συγκεντρώνει μηνιαίως τα Φύλλα Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης, τα οποία αρχειοθετούνται ανά μήνα ως Μηνιαίο Βιβλίο Συμβάντων και χρησιμοποιούνται στην σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων Φύλαξης.
- Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης πεπραγμένων φύλαξης.
- Συνεργασία με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Τήρηση του φωτογραφικού αρχείου φύλαξης.

Κεφάλαιο 3

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Πυρκαγιές

4. Πυρκαγιά στον Πάρνωνα

Οι πυρκαγιές και κυρίως η πρόληψη τους, είναι ένα σημαντικό κομμάτι με το οποίο ασχολούνται οι φύλακες του Φ.Δ τόσο στις ορεινές περιοχές του Πάρνωνα όσο και στις πεδινές. Κατά την περίοδο αυτή διαμορφώνεται κατάλληλα ο εξοπλισμός των οχημάτων φύλαξης με βυτία πυρόσβεσης, χωρητικότητας 500 λίτρων νερού και μάνικες κατάσβεσης.

Η περίοδος επικινδυνότητας για πυρκαγιά ξεκινάει από αρχές Μαΐου και λήγει τέλος Οκτωβρίου. Οι φύλακες είχαν καθημερινή και συνεχή επαφή με την Πυροσβεστική Υπηρεσία (Αρκαδίας και Λακωνίας), μέσω ασυρμάτων, και έτσι κατάφεραν να ειδοποιούν έγκαιρα σε περίπτωση φωτιάς καθώς και

να βοηθούν την Πυροσβεστική στο έργο της περιπολώντας σε περιοχές που δεν μπορούσαν αυτοί να μεταβούν λόγω περικοπών κινήσεων και κονδυλίων της υπηρεσίας τους.

Την περίοδο που διανύθηκε, συμμετείχαν σε 18 κατασβέσεις σε δασικά οικοσυστήματα και μη, με μικτά κλιμάκια της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας καθώς και έγιναν 17 συστάσεις για κάψιμο ξερών χόρτων και κλαδιών. Τα αίτια των παραπάνω πυρκαγιών ήταν, τις περισσότερες φορές, από αμέλεια, ελάχιστες θεωρήθηκαν ως εμπρησμός, ενώ μερικές ξέσπασαν λόγω κεραυνών.

Η άψογη συνεργασία με το Πυροσβεστικό Σώμα Αρκαδίας και Λακωνίας, επέφερε σημαντικότητα αποτελέσματα στην αποτροπή και άμεση επέμβαση στα λιγοστά περιστατικά πυρκαγιών που είχαμε κατά τη θερινή περίοδο του 2011.

Συλλογή τσαγιού και ειδών χλωρίδας

Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ. αριθμ. 33999/2010, δεν επιτρέπεται η συλλογή φυτών χωρίς ειδική άδεια από το αρμόδιο Δασαρχείο. Στα φυτά αυτά κατατάσσονται κυρίως το τσάι (*Sideritis clandestina*) του Πάρνωνα, η ρίγανη (*Origanum onites*) καθώς και άλλα τοπικά ενδημικά είδη της περιοχής.

Το Δασαρχείο Σπάρτης είναι αρμόδιο για την περιοχή του Πάρνωνα που φύεται το τσάι και σε συνεργασία με τους φύλακες του Φ.Δ. προσπάθησαν να αποτρέψουν την αλόγιστη συλλογή και εμπορία του. Με την αλλαγή του ωραρίου των φυλάκων κατά τη περίοδο συγκομιδής του – μήνες Μάιος με Αύγουστο – αλλά και με συγκεκριμένα εβδομαδιαία δρομολόγια, στις περιοχές του Πάρνωνα όπου φύεται, οι φύλακες κατάφεραν να αποτρέψουν τέτοια περιστατικά. Συνολικά καταγράφηκαν μόνο τρία, από τα οποία στο ένα έγινε κατάσχεση τεσσάρων τσουβαλιών τσαγιού από το δασοφύλακα (Δασαρχείου Κυνουρίας) της περιοχής του Αγίου Πέτρου.

5. Συλλογή τσαγιού

6. Επιχωματώσεις

Επιχωματώσεις – Απόρριψη απορριμμάτων

Πλήθος χώρων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων αλλά και επιχωματώσεων καταγράφηκαν από τους φύλακες του Φ.Δ. σε όλη την έκταση της προστατευόμενης περιοχής. Για την ακρίβεια καταγράφηκαν 94 περιπτώσεις από τις οποίες οι 41 ήταν επιχωματώσεις και οι 52 απορρίψεις απορριμμάτων. Σε 11 από αυτές στις οποίες ο παραβάτης πιάστηκε επ' αυτοφώρω, έγιναν συστάσεις και απομακρύνθηκαν από τα σημεία απόρριψης.

Έντονη παρουσία της συγκεκριμένης παράνομης δραστηριότητας ήταν και είναι, στις περιοχές των ρεμάτων κυρίως του Τάνου, Βρασιάτη, Έλος Κάτω Βερβένων αλλά και Δαφνώνα. Σε συνέχεια του εντοπισμού και της καταγραφής των θέσεων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων, ενημερώθηκαν οι αρμόδιες υπηρεσίες, όπως οι Δήμοι, η Περιφέρεια Πελοποννήσου, το ΥΠΕΚΑ και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελάσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, με επιστολές και προφορικά. Ήδη έχουν προβεί και έχουν ολοκληρώσει τη συλλογή- μεταφορά των απορριμμάτων και μπαζών τουλάχιστον σε 15 από τις παραπάνω περιπτώσεις.

7. Λαθραλιεία

Λαθραλιεία

Η καθημερινή επίπτευση της απόλυτου προστασίας περιοχής του Υγροτόπου Μουστού, όπου και απαγορεύεται κάθε είδους δραστηριότητα, είχε ως αποτέλεσμα την μείωση των κρουσμάτων του παράνομου ψαρέματος το οποίο γίνεται κυρίως κατά την καλοκαιρινή περίοδο. Το γεγονός ότι δεν υπάρχει επαρκής σήμανση, που να δηλώνει την απαγόρευση της εν λόγω δραστηριότητας, δεν διευκόλυνε τη δουλειά των φυλάκων, οι οποίοι ενημέρωναν αρχικά τους παραβάτες και στη συνέχεια τους απομάκρυναν από το σημείο. Έγιναν συνολικά 7 συστάσεις στην περιοχή του Μουστού.

Λοιπές παράνομες δραστηριότητες

Αμμοληψίες: η συγκεκριμένη δραστηριότητα διενεργείται κυρίως στην περιοχή του υγροτόπου Μουστού και στα ρέματα του Τάνου και Βρασιάτη. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2011 εντοπίστηκαν μόλις δύο περιπτώσεις αμμοληψιών.

Απορρίψεις υγρών αποβλήτων: αφορά κυρίως υγρά απόβλητα ελαιοτριβείων, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, από ελαιοτριβεία της περιοχής κατά τους μήνες συγκομιδής ελαιοκάρπων. Υπάρχουν σταθερά σημεία απόρριψης των εν λόγω λυμάτων και ο Φορέας κατήγγειλε το γεγονός με επιστολές προς τις αρμόδιες υπηρεσίες. Η απόθεση των αποβλήτων στις συγκεκριμένες περιοχές γίνεται εδώ και χρόνια, όπως αποδεικνύεται από σχετικές αεροφωτογραφίες.

8. Αμμοληψίες

9. Ρίψεις απορριμμάτων

Λαθροθηρία: Τα επτά καταφύγια Άγριας Ζωής που υπάρχουν στην περιοχή του Φ.Δ. κάνουν ιδιαίτερα δύσκολο το έργο των φυλάκων αλλά μέχρι και σήμερα δεν έχει εμφανιστεί κάποιο ιδιαίτερο κρούσμα λαθροθηρίας. Η πολύ καλή συνεργασία με τη θηροφυλακή και τους κυνηγητικούς συλλόγους καθώς και οι συνεχείς περιπολίες βοήθησε αρκετά στη πρόληψη και καταστολή της λαθροθηρίας. Ένα μειονέκτημα του Φ.Δ., πέραν της ελλιπέστατης νομοθεσίας περί αρμοδιοτήτων, είναι το ωράριο εργασίας, το οποίο δεν είναι δυνατόν να εκτελείται κατά τις νυχτερινές και πρώτες πρωινές ώρες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην έχουν εντοπιστεί κρούσματα λαθροθηρίας, ενώ είναι γνωστό ότι υπάρχουν, κυρίως τις νυχτερινές ώρες.

Κεφάλαιο 4

ΛΟΙΠΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2011

Καταγραφή άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας

Μία από τις βασικές αρμοδιότητες του Τμήματος Φύλαξης αποτελεί και η Καταγραφή και Παρακολούθηση ειδών, στα πλαίσια της συμμετοχής του στο Πρόγραμμα Καταγραφής & Παρακολούθησης ειδών και τύπων οικοτόπων, στην περιοχή ευθύνης του Φορέα.

10. Νεκρή *Caretta caretta*

Κατά τη διάρκεια των περιπολιών τους οι φύλακες είχαν τη δυνατότητα να κάνουν παρακολούθηση διαφόρων ειδών ορνιθοπανίδας και άγριας πανίδας. Η χρήση οδηγών για ερπετά/ πτηνά/ θηλαστικά, κιαλιών και φωτογραφικών μηχανών ήταν τα κύρια μέσα για να κάνουν αναγνώριση στο πεδίο ενώ με τη χρήση GPS κατάφερναν να καταγράφουν το ακριβές σημείο και την περιοχή που βρίσκονταν.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν θα χρησιμοποιηθούν στην καταγραφή και χαρτογράφηση της ζωογεωγραφίας των ειδών της προστατευόμενης περιοχής. Καταγράφηκαν περίπου 50 είδη ζωντανών ατόμων και 15 είδη νεκρών τα οποία παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 1. Καταγραφή άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας στην περιοχή αρμοδιότητας του ΦΔ Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού για το ΕΤΟΣ 2011

ΚΟΙΝΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ / ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΙΔΟΥΣ	ΤΥΠΟΣ ΕΥΡΗΜΑΤΟΣ/ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ
Πορφυροτσικνιάς/ <i>Ardeapurpurea</i>	1
Στρειδοφάγος/ <i>Haematopusostralegus</i>	1
Ποταμοσφυρική/ <i>Charadriusdubius</i>	5
Νανοβουτηχτάρι/ <i>Tachybaptusruficollis</i>	3
Ακτίτης/ <i>Actitishypoleucos</i>	1
Κιτρινοσουσουράδα/ <i>Motacillaflava</i>	1
Κρυπτοτσικνιάς/ <i>Ardeolaralloides</i>	3
Μαυρολαίμη/ <i>Saxocolatorquata</i>	1
Σφυριχτάρι/ <i>Anaspenelope</i>	1
Κορμοράνος/ <i>Phalacrocoraxcarbo</i>	2
Τσαλαπετεινός/ <i>Uruaerops</i>	2
Πρασινοκέφαλη πάπια/ <i>Anasplatyrhynchos</i>	1

Μικροτσικνιάς/ <i>Ixobrychus minutus</i>	1
Νεροκοτσέλα/ <i>Rallusa aquaticus</i>	1
Σταχτοτσικνιάς/ <i>Ardeacinerea</i>	13
Λευκοτσικνιάς/ <i>Egretta garzetta</i>	13
Μεσογειακή χελώνα/ <i>Eurotestudo hermanni</i>	1
Ασινόφιδο/ <i>Coronella austriaca</i>	1
Πελοποννησιακή γουστέρα/ <i>Podarcis peloponnesiaca</i>	1
Κρασπεδωτή χελώνα/ <i>Testudo marginata</i>	4
Γραικοχελώνα/ <i>Testudo graeca</i>	1
Τρανόσαυρα/ <i>Lacerta trilineata</i>	1
Ζαρκάδι/ <i>Capreolus capreolus</i>	1
Τσακάλι/ <i>Canis aureus</i>	4

Πίνακας 2. Καταγραφή νεκρής πανίδας και ορνιθοπανίδας

ΚΟΙΝΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ/ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΙΔΟΥΣ	ΤΥΠΟΣ ΕΥΡΗΜΑΤΟΣ/ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ
Λαφίτη τετράγραμμος/ <i>Elaphe quatuorlineata</i>	1
Καρέτα/ <i>Carettacaretta</i>	3
Δεντρογαλιά/ <i>Hierophis gemonensis</i>	2
Σαπίτης / <i>Malpolon monspessulanus</i>	4
Τρανόσαυρα/ <i>Lacerta trilineata</i>	2
Σκαντζόχοιρος/ <i>Erinaceus concolor</i>	1
Άσβός/ <i>Meles meles</i>	1
Χουχουριστής/ <i>Strix aluco</i>	1
Τσακάλι/ <i>Canis aureus</i>	1

αρκετά προετοιμασμένοι τόσο για τον εντοπισμό όσο και για την αντιμετώπιση των παράνομων δραστηριοτήτων.

Εκπαίδευση – Επιμόρφωση

Κατά την έναρξη της πρόσληψής τους αλλά και κατά τη διάρκεια του έτους, οι φύλακες παρακολούθησαν σεμινάρια εκπαίδευσης-επιμόρφωσης από υπηρεσίες που έχουν ως αντικείμενο τη φύλαξη και εποπτεία, όπως είναι η Πυροσβεστική Υπηρεσία, τα Δασαρχεία αλλά και από φορείς που ειδικεύονται στην προστασία του περιβάλλοντος – ΥΠΕΚΑ, Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Περιφέρειας Πελοποννήσου. Όλα αυτά συνέβαλαν στο να βρεθούν στο πεδίο

Συντήρηση υποδομών - Τεχνική Υποστήριξη

Η συντήρηση κτηριακών υποδομών, του παραπάνω εξοπλισμού του Φορέα καθώς και η συντήρηση των μονοπατιών στην προστατευόμενη περιοχή, των παρατηρητηρίων κλπ. είναι μια από τις αρμοδιότητες των φυλάκων καθώς επίσης και η υποστήριξη, εξυπηρέτηση και ο έλεγχος της κίνησης των επισκεπτών μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής και η ενημέρωσή τους για τα υπάρχοντα μέτρα προστασίας της περιοχής. Κατά τη διάρκεια του 2011, συντηρήθηκαν οι εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός του Υγροτόπου Μουστου, οι οποίες είχαν υποστεί βεβηλώσεις.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αρκετές φορές οι φύλακες συμμετέχουν στη διευκόλυνση της κίνησης του προσωπικού του Φορέα ή άλλου εξουσιοδοτημένου οργάνου.

Συνεργασίες εντός του Φορέα

Το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας είναι αυτό με το οποίο έχουν άμεση επαφή και συνεννόηση για την ξενάγηση ομάδων επισκεπτών (σχολείων, πεζοπόρων κ.λπ.) στην προστατευόμενη περιοχή. Στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας είναι και η λειτουργία των Κέντρων Ενημέρωσης του Πάρκου στο Άστρος, Άγιο Πέτρο και Καστάνιτσα, από τους φύλακες σε έκτακτες περιπτώσεις κατά την απουσία των ξεναγών και η άμεση συμβολή των φυλάκων σε όλες τις δράσεις – εκδηλώσεις Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης.

Το δεύτερο Τμήμα με το οποίο συνεργάζονται είναι αυτό της Προστασίας και Διαχείρισης για την υποστήριξη/υλοποίηση εργασιών διαχείρισης, για την αναγνώριση ειδών πανίδας και χλωρίδας και για την ορθή υποστήριξη των αυτοψιών και επιστολών που αποστέλλονται σχετικά με τις καταγγελίες παράνομων δραστηριοτήτων.

Κεφάλαιο 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2011

Κάνοντας χρήση της γνώσης που αποκτήθηκε στο πεδίο και στο αντικείμενο της φύλαξης πρέπει να απαντηθεί πρώτα το ερώτημα αν η φύλαξη πέτυχε ή όχι τους στόχους της. Η γενική άποψη που απορρέει από τα αποτελέσματα του Τμήματος είναι πως η φύλαξη κρίνεται επαρκής και αυτό το αποδεικνύουν τα νούμερα που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου και τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία όσον αφορά τις παράνομες ενέργειες. Παρόλο που οι φύλακες περιορίζονταν στην επίβλεψη και την εποπτεία της περιοχής χωρίς να μπορούν να κάνουν ουσιαστικό έλεγχο όταν εντόπιζαν οποιαδήποτε παράβαση, η παρουσία τους και μόνο στο πεδίο με τις περιπολίες που πραγματοποιούσαν έπαιξε ανασταλτικό ρόλο.

Ανάλυση παράνομων συμπεριφορών

Για το χρονικό διάστημα Απρίλιος 2011 με Δεκέμβριος 2011 έγιναν πολλαπλές καταγραφές παράνομων δραστηριοτήτων, οι οποίες έχουν καταχωρηθεί στα Φύλλα Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει περιληπτικά τις προαναφερόμενες δραστηριότητες:

Παράνομες Δραστηριότητες	
Λαθραλιεία	7
Κάψιμο κλαδιών & χόρτων	17
Απορρίψεις απορριμμάτων	53
Απορρίψεις μπαζών	11
Επιχρωματώσεις	41
Συλλογή τσαγιού	2
Κατάσχεση τσαγιού	1
Πυρκαγιές	18
Αποκατάσταση μετά από ρύπανση	15

Συνεργασίες φύλαξης

Στο επίπεδο των συνεργασιών ο Φ.Δ. κατάφερε να εμπλέξει όσο το δυνατόν περισσότερους ενεργούς φορείς και να συνεργάζεται στενά όχι μόνο με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου αλλά και με υγιείς κοινωνικές ομάδες (κτηνοτρόφους, παραγωγούς, συνεταιρισμούς κ.α.) των οποίων η συνεργασία είναι πολλές φορές ουσιαστική και ωφέλιμη.

Σχέδιο φύλαξης

Το σχέδιο φύλαξης εκπονήθηκε από το Φ.Δ. και σύμφωνα με αυτό πραγματοποιήθηκε η φύλαξη από το προσωπικό για το παρόν χρονικό διάστημα. Μέχρι σήμερα κρίνεται επαρκές και ολοκληρωμένο αλλά είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να επεξεργάζεται ο Φ.Δ. κάθε χρόνο ανάλογα με τα νέα δεδομένα που μπορεί να προκύπτουν στο αντικείμενο της φύλαξης. Το Σχέδιο Φύλαξης

συνοδεύεται από ένα εκτενέστατο τεύχος χαρτών, οι οποίοι είναι βασικοί άξονες για την υλοποίηση του Σχεδίου Φύλαξης.

Προσωπικό

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο τομέας του προσωπικού παρουσιάζει πρόβλημα σε σχέση με τον αριθμό των φυλάκων δεδομένου ότι τα όρια χωρικής αρμοδιότητας του Φ.Δ. εξαπλώνονται σε δύο Νομούς (Αρκαδίας, Λακωνίας) καταλαμβάνοντας έκταση περί τα 1.147.000 στρέμματα. Είναι φανερό ότι με μόνο πέντε φύλακες είναι ανέφικτη η καθημερινή κάλυψη τόσο μεγάλων χιλιομετρικών αποστάσεων και η ταυτόχρονη επίβλεψη όλων των περιοχών προστασίας. Η διασπορά των φυλάκων και των οχημάτων τους σε τρεις περιοχές βοήθησε το έργο τους σε μεγάλο βαθμό αλλά και πάλι είναι αδύνατον να γίνεται εποπτεία σε βάρδιες καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για να υπάρχει πλήρης έλεγχος των παράνομων δραστηριοτήτων στο πεδίο. Επίσης, με την υποβάθμιση που έχουν υποστεί μερικοί από τους ήδη υπάρχοντες φορείς (Πυροσβεστική Υπηρεσία, Δασαρχείο), λόγω περικοπών των απαραίτητων κονδυλίων, οι φύλακες μαζί με τους Ομοσπονδιακούς θηροφύλακες, μένουν να είναι οι μόνοι που ελέγχουν τις περιοχές προστασίας καθημερινά και εφόσον οι βάρδιες απαρτίζονται από ένα μόνο άτομο (εκτός ειδικών περιπτώσεων) γίνεται κατανοητό ότι επιτελείται ένα αρκετά δύσκολο έργο και με μεγάλο προσωπικό ρίσκο για όσα έχουν επιτευχθεί.

Εξοπλισμός

Ο σύγχρονος και αξιόπιστος εξοπλισμός του εν λόγω τμήματος, βοήθησε στην πολύ καλή παρουσία του στο πεδίο και τα αποτελέσματα δικαιώνουν τις επιλογές του Φορέα στην προσπάθεια καταστολής παράνομων δραστηριοτήτων.

Ελλείψεις

Η βασικότερη έλλειψη του Τμήματος αποτελεί η ανεπάρκεια στην δυνατότητα ανακριτικών αρμοδιοτήτων, κάτι που αποδεδειγμένα θα απέφερε πολλά περισσότερα θετικά αποτελέσματα.

Κεφάλαιο 6

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2012

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, θέτονται προτάσεις οι οποίες θα πρέπει να εφαρμοστούν κατά τη νέα περίοδο του έτους 2012, για να δώσουν στην προστατευόμενη περιοχή μία φύλαξη που ως μοναδικό αποτέλεσμα θα έχει την αποτροπή και καταστολή των παράνομων ενεργειών.

Επιμόρφωση-Εκπαίδευση

Η συνεχή επιμόρφωση - εκπαίδευση των φυλάκων, με σεμινάρια από διάφορους ενεργούς φορείς και όργανα, σε θέματα που αφορούν τον τομέα τους θα οπλίσει το προσωπικό με ακόμα περισσότερα προσόντα ώστε να είναι ακόμη πιο αποτελεσματική η προστασία.

Συνεργασίες

Στο θέμα των συνεργασιών είναι αναγκαίο να γίνονται περιπολίες με μικτά κλιμάκια, με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου, έτσι ώστε να μπορεί να πραγματοποιείται πλήρης έλεγχος και άμεση καταστολή των παράνομων δραστηριοτήτων και όχι απλή καταγραφή αυτών.

Σχέδιο Φύλαξης

Επιδίωξη του Τμήματος Επόπτευσης, Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης, παράλληλα με τη συνεργασία και των υπολοίπων στελεχών του Φορέα Διαχείρισης, είναι η ανανέωση του σχεδίου φύλαξης ανάλογα με την αύξηση ή μείωση των παράνομων δραστηριοτήτων ή την εμφάνιση κάποιων νέων που μπορεί να προκύψουν, έτσι ώστε να είναι άριστη και αποτελεσματική η φύλαξη της Προστατευόμενης Περιοχής.

Προσωπικό

Με βάση την εμπειρία που έχει αποκτηθεί εκτιμάται ότι οι πραγματικές απαιτήσεις σε προσωπικό είναι οι εξής: Λαμβάνοντας υπόψη άδειες, ρεπό, το εναλλασσόμενο ωράριο κ.λπ. απαιτεί τουλάχιστον 10 άτομα προσωπικό φύλαξης για την Προστατευόμενη Περιοχή της οποίας το μέγεθος είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Η καθιέρωση δύο βαρδιών κατά τη θερινή περίοδο αποτελεί βασική προϋπόθεση της αποτελεσματικότητας κυρίως της πυροφύλαξης.

Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου

Άστρος Αρκαδίας, ΤΚ 22001
Τηλ. 27550 22021 Φαξ. 2755 022025
@: info@fdparnonas.gr, WEB: www.fdparnonas.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΠΠΕΡΑΑ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη